

Forhold til Kirken uden nogen Pietet; dette er en Forargelse, og Forargelsen vokser Dag for Dag. Og saa kommer Forfatteren til det, som han har givet sin Bog som Titel: enten—eller, han opstiller det berømte enten—eller, og det gaar da ud paa: enten en ny Stilling som et frit Samfund for Kirken i Kjøbenhavn, en Missionskirke, eller tilbage til de folkekirkelige Former, som skulde bødes, man skal fylde de gamle Kammer med aandeligt Indhold. Resultatet paa hans Præmisses bliver saa det, at det der trænges til er smaa Sogne, jo mindre des bedre, og jo flere, des bedre, og han slutter sig navnlig til den af Kommissionens Mindretal anbefalede Plan med de smaa Sogne og de smaa Kirker. — Den anden Bjece, jeg omtalte, om den kirkelige Nød i Kjøbenhavn, forekommer mig at have endnu større Interesse, fordi den nøjere præciserer, af hvad Betskaffen den Nøds-tilstand er, der utvivlsomt er tilstede i Kjøbenhavn. Den stemmer med Hensyn til sine statistiske Opgaver med Hr. Ussings Bjece, men saa giver Forfatteren en nærmere Beskrivelse af Tilstanden og udtaler derefter: Det store Flertals Forhold til Kirken er blevet et rent Forretningsforhold, og skal dette blive ved, saa mister Kirken sin sidste Værdi blandt Menneſter, den Virksomhed, der nu drives fra Præsterens Side, kan betegnes med det bibelske Udtryk, at give Hundene det hellige og kaste Perler for Svin. Jeg beder det ærede Ting undskyldes, at jeg kommer til at bruge noget stærke Udtryk; men disse forskellige Citater ere jo ikke mine, de ere Forfatterens af denne Bjece. Saa gennemgaar han de enkelte kirkelige Handlinger. Først Daaben, hvor han siger: Hvorledes staar det der med Døbefonden? Det staar saaledes der, at der kommer frem Forældre og Faddere, erklærede Kritikere og Folf, som leve et ryggesløst Liv oven i Røbet; de kunne ikke afvises; det gaar endog saa vidt at Søder antages til Faddere, og han siger, det gaar saa vidt, at Gudmodrene le ad det hele og prøv: paa at svare nej. Han giver derefter en gruopvækkende Skildring af Konfirmationen og de Resultater, der naaes derved, og siger, at specielt med Hensyn til dette Punkt ligger Kirkens Værdi i Skarnet, at Tusinder af Konfirmander medbringe senere her i Livet det Indtryk fra deres Konfirmation, at Kristendommen er Humbug — Præsterens Gerning ved Bryllup er bleven en Vægtstabsindstiftelsesmaskine, der skal fungere mod Betaling og paa Bestilling. — Ogsaa Altergangen, der jo nu søges af saa saa, nemlig disse 25,000 af en Befolkning paa

3—400.000 Menneſter, er en Skandale. Han erindrer om, at en af vor Kirkes hpperste, som der staar — jeg formoder, at det er en Biskop — en Gang har oplyst, at en Bordeløværdinde godtjorde sin Kristelighed ved at meddele, at hun holdt sine Figer til jævnlig Altergang. Derfor siger han, er det naturligt, at andre kristelige Retninger som Katholicismen med Pater Lange og Frelsens Hær vinde Indpas, og at der mange Steder blandt Smaafolk findes den Tro, at der ikke findes alvorlig Kristendom uden hos Sekterne. I den lavere Befolknings Lag er der fuldstændig Ligegyldighed over for Kirke og Kristendommen og fuldstændig Mangel paa de tarveligste kristelige Begreber, og den sidste Smule Respekt for det hellige er svunden. Han sammenfatter det hele ved til Slutning at sige: Vi staa en Afkristning nær og lade vi den nuværende Ordning blive, er det det samme som at fremhjælpe denne Afkristning fra Dag til Dag. — Ja jeg tror ikke, at nogen herefter kan tvivle om, at Kirken, den lutherisk-evangeliske Kirke i Kjøbenhavn er i en Nødtilstand; og jeg siger, at den Skildring, vi saaledes faa af dens egne Venner, er jo af den Betskaffen, at selve Søren Kirkegaards „Djeblikke“ blive tamme lige over for det, som vi her høre fra Præsterne og Kirkens Venners Side om den kristelige Tilstand i Kjøbenhavn.

Naar man nu spørger, hvorledes man tænker sig at raade Bod paa dette, saa har den ærede Minister det Svar: Byg 6 ny Kirker og gager saa og saa mange flere Præster, saa kunne vi forhaabentlig faa Ende paa den Skandale. Jeg staer: Større Misforhold mellem Maal og Midler har man aldrig set. De kunne bygge 12 ny Kirker og anstafte 40 ny Præster under den nuværende Ordning, det bliver ikke en Smule bedre for det. Nej, Jeslen ligger andetsteds. Det, der har ført til, at Tilstanden i Kjøbenhavn er saaledes, som den nu skildres fra Kirkens Venners Side, og at vi til Trods for, at vi have haft en Statskirke eller Folkekirke, hvad man nu vil kalde den, der har arbejdet disse mange Aarhundreder, ende med denne fuldstændige Fiasko, det er ikke det, at man ikke har haft et tilstrækkeligt Antal Præster eller dygtige, hæderlige Præster, ingenlunde; og heller ikke er Grunden den, at der ikke har været Kirker nok, hvor Folf kunne gaa i. Nej, Grunden er efter min Formening den, at hele det System, vi have arbejdet os mere og mere ind i, er forkert og ude af Stand til at tage Kampen op i Nutiden i de store Byer